

Genoplivning

De juridiske rammer

Chefkonsulent, cand. Jur. Susanne Aborg og overlæge Jan Greve

Hvad kommer vi ind på?

- Kan en beslutning om fravalg af genoplivning træffes på forhånd?
 - Hvordan, af hvem, og under hvilke forudsætninger?
 - Inddragelse af patient og pårørende
 - Revurdering af beslutningen
 - Journalføring og kommunikation
- Hvad kan man gøre i sektorovergange?
- Hvad indebærer et livstestamente eller behandlingstestamente?
- Hvad er en fremtidsfuldmagt

- Andre spørgsmål, hvis vi når det – og yderligere rådgivning

En dement kvinde

Case-historie

- Plejehjemmet henvender sig til den praktiserende læge. De kan se, at der ikke er taget stilling til spørgsmål om genoplivning og grænser for behandling
- Det drejer sig om 91-årig dement kvinde. Hun vurderes af personalet til fortsat at have livskvalitet, er oppegående, men er ret svært dement og ude af stand til selv at tage stilling til behandling, til ønske om genoplivning m.v.
- Søn og datter er uenige. Sønnen ønsker, at moderen skal have fred, hvis der skulle tilståde hende noget, og ønsker ikke, at hun skal behandles eller indlægges, hvis der eksempelvis skulle komme infektion. Datteren mener, at moderen skal tilbydes fortsat behandling, men mener dog, at hvis hun skulle få hjertestop, så skal man ikke foretage genoplivning

Kan en læge på forhånd beslutte, at man i en given situation vil afstå fra genoplivningsforsøg?

Ja! – i nogle situationer

- Uafvendeligt døende
- Patienter, der er svært invaliderede/permanent vegetative
- En ikke-uafvendeligt døende patient, hvor behandlingen måske kan føre til overlevelse, men hvor de fysiske konsekvenser af sygdommen eller af behandlingen vurderes at være meget alvorlige og lidelsesfulde.

Fravalg af livsforlængende behandling

- Den konkrete lægelige vurdering af den enkelte patients helbredstilstand, udsigterne til bedring og mulighederne for behandling er grundlaget for lægens beslutning om at undlade behandling ved fremadskridende livstruende sygdomme
- Beslutningen skal være drøftet med patienten. Hvis denne er inhabil, skal det være drøftet med nærmeste pårørende, inden lægen træffer sin beslutning
- Lægen træffer beslutningen. Pårørende skal høres, men kan ikke modsætte sig en lægelig beslutning

Revurdering af beslutning

- Beslutning om fravalg af livsforlængende behandling herunder genoplivning træffes ud fra aktuelle forudsætninger og skal derfor revurderes, hvis patientens tilstand bedres væsentligt
- Der er ikke i vejledningen fastsat bestemte tidsfrister for revurdering
- Plejepersonalet skal kontakte lægen, hvis der er sket væsentlig bedring i patientens tilstand siden lægen traf sin beslutning om fravalg, eller hvis de er i tvivl
- Lægen træffer beslutning om, hvorvidt patientens situation er ændret så væsentligt, at beslutningen skal ændres, herunder om omfang af fravalg.

Journalføring og kommunikation

- Lægen er forpligtet til at journalføre en beslutning om fravalg af livsforlængende behandling, herunder omfang heraf og baggrund for beslutningen samt drøftelse med patient eller pårørende
- Lægen er forpligtet til skriftligt at meddele en beslutning om fravalg til plejehjem eller hjemmepleje, hvis patienten får pleje
- Personalet er forpligtet til at journalføre en lægelig beslutning på en måde, så der kan handles rettidigt på det, når/hvis det bliver aktuelt
- Der skal journalføres i klar tekst, dvs. uden brug af koder som IGVH, ”kærlig pleje” og lignende

Kommunikation i sektorovergange

- En beslutning på sygehus er, såfremt den meddeles videre til plejepersonale uden for sygehus, gyldigt indtil den behandlingsansvarlige læge kan have taget stilling til eventuel ophør eller videreførelse af beslutningen uden for sygehus
- Egen læge bør tage stilling snarest muligt, normalt senest når epikrise foreligger
- Personalet bør tage kontakt til egen læge for at efterspørge dennes stillingtagen

- Der skal journalføres i klar tekst, dvs. uden brug af koder som IGVH, ”kærlig pleje” og lignende

Livstestamenter

- Kan oprettes af habile personer over 18 år
- Der kan udtrykkes ønske om, at der ikke ønskes livsforlængende behandling, hvis
 - Døden er uafvendelig (bindende)
 - Så svær invaliditet, at vedkommende vil være ude af stand til at tage vare på sig selv fysisk og mentalt (vejledende)
- Et livstestamente får først betydning, når patienten er ude af stand til at udøve sin selvbestemmelsesret
- Pligt til at kontakte livstestamenteregistret inden iværksættelse af behandling hos inhabile, uafvendeligt døende > 18 år

Behandlingstestamenter

OBS: Reglerne er vedtaget, men træder først i kraft 1.1.2019

- Kan oprettes af habile personer over 18 år
- Man kan tilkendegive om man ønsker livsforlængende behandling eller ej i 3 konkrete situationer:
 1. Hvis lægen vurderer, at døden alligevel er nært forestående
 2. Hvis man bliver så svært invalideret, at man ikke længere kan klare sig selv hverken fysisk og mentalt
 3. Hvis man kommer i en tilstand, hvor de fysiske konsekvenser af sygdommen er forbundet med meget alvorlige og fysiske smerter

Derudover kan man, at man ikke vil behandles med tvang (jf. reglerne i tvangsbehandlingsloven)

OBS: Det der står i behandlingstestamentet, er bindende for sundhedspersonalet

- Et livstestamente får først betydning, når patienten selv er ude af stand til at udøve sin selvbestemmelsesret
- Pligt til at kontakte behandlingstestamente-registret inden iværksættelse af behandling hos inhabile, uafvendeligt døende på min. 18 år

Lovgivning

Afbrydelse af livsforlængende behandling for ikkeuafvendeligt døende

- Sundhedslovens § 24 a (LBKG 2018-02-28 nr. 191 Sundhedsloven)

Behandling af uafvendeligt døende

- Sundhedslovens § 25 (LBKG 2018-02-28 nr. 191 Sundhedsloven)

Livstestamenter

- Sundhedslovens § 26 (LBKG 2018-02-28 nr. 191 Sundhedsloven)

Vejledninger

- Vejledning 2018/9375 om forudgående fravalg af livsforlængende behandling m.v. (til praksis)
- Vejledning 2018/9374 om forudgående fravalg af livsforlængende behandling m.v. (til sygehuse)

OBS: vejledningerne er aktuel under revidering – grundet reglerne behandlingstestamenter

En dement kvinde

Case-historie

- Plejehjemmet henvender sig til den praktiserende læge. De kan se, at der ikke er taget stilling til spørgsmål om genoplivning og grænser for behandling
- Det drejer sig om 91-årig dement kvinde. Hun vurderes af personalet til fortsat at have livskvalitet, er oppegående, men er ret svært dement og ude af stand til selv at tage stilling til behandling, til ønske om genoplivning m.v.
- Søn og datter er uenige. Sønnen ønsker, at moderen skal have fred, hvis der skulle tilstøde hende noget, og ønsker ikke, at hun skal behandles eller indlægges, hvis der eksempelvis skulle komme infektion. Datteren mener, at moderen skal tilbydes fortsat behandling, men mener dog, at hvis hun skulle få hjertestop, så skal man ikke foretage genoplivning

Fremtidsfuldmagt

Lov om fremtidsfuldmagter trådte i kraft 1. september 2017

- Det er en frivillig ordning – og indebærer tilbud om øget selvbestemmelse til borgerne
- Formål:
at styrke retten til selvbestemmelse og gøre det muligt for borgerne under betryggende former at påvirke eget liv og fremtidige forhold på trods af sygdom eller andet tab af mental kapacitet.
- Fordele:
 - Der er tale om en formel og lovreguleret ordning (med blandt andet offentliggørelse/klarhed over fuldmagtsforhold)
 - Fremtidsfuldmagter kan også omfatte personlige forhold, herunder f.eks. adgangen til at søge det offentlige om hjælp til pleje

Fremtidsfuldmagt >< værgemål

- Ved at oprette en fremtidsfuldmagt kan du som fuldmagtsgiver selv vælge, hvem der skal repræsentere dig, hvis du engang i fremtiden ikke længere selv har evne til at varetage dine økonomiske og/eller personlige forhold. Heroverfor står det offentligt fastsatte værgemål, hvor Statsforvaltningen uden dit samtykke og efter omstændighederne uden inddragelse af dig kan iværksætte et værgemål.

Fremtidsfuldmagt

Hvem kan oprette: Alle over 18 år, der er habile og i stand til at handle fornuftsmæssigt

Hvornår gælder den: Gælder først når du ikke selv kan varetage dine interesser

Hvordan aktiveres den: Statsforvaltningen skal sætte den i kraft

Hvem kan udpeges: Alle som er i stand til at handle fornuftsmæssigt – og min. 18 år, når de skal handle

Sideordnet/subsidiære fremtidsfuldmægtige

Hvordan skal man handle: skal som udgangspunkt handle, som du selv ville have gjort

Tilsyn og rådgivning Nord

Styrelsen for Patientsikkerhed

Tilsyn og Rådgivning Nord

Falstersvej 10

8940 Randers SV

Telefon: **72 22 79 70** (mandag-fredag 8.00-15.00)

Vestvagt: 70 22 02 69

E-mail: senord@stps.dk